

РФ ТА САУДІВСЬКА АРАВІЯ: ХРОНІКИ НАФТОВОЇ ВІЙНИ

RUSSIA AND SAUDI ARABIA: THE CHRONICLES OF THE OIL PRICE WAR

Здорова М.В.,

*кандидат політичних наук,**доцент кафедри політології та міжнародних відносин
Національного університету «Львівська політехніка»*

У статті автор аналізує особливості співпраці ОПЕК із нафтовидобувними країнами, що не входять до організації, в першу чергу, з РФ. Основна увага приділяється розгортанню нафтової війни між Росією та Саудівською Аравією. Окреслюється значення Декларації про співпрацю як основоположного документа, що регулює обмеження видобутку нафти на світовому ринку між представниками ОПЕК та нафтовидобувними країнами, що не входять до організації. Висвітлюються цілі та основні положення Хартії співпраці країн у форматі ОПЕК+. Автор визначає мотиви, що спонукали Росію утриматися від додаткового скорочення видобутку нафти. Разом із тим у дослідженні виявлені інструменти тиску Ер-Ріяду на нафтового конкурента, до яких належать суттєве зниження ціни на нафту, збільшення видобутку сировини та боротьба за ринок збуту. Аналізуються причини зниження попиту на ринку нафти, зокрема світова економічна криза, поширення пандемії коронавірусу та існування надмірної пропозиції сировини на світовому нафтовому ринку. Визначено потенційні втрати країн за умови зниження середнього рівня ціни на сировину. Автор прогнозує втрати нафтових виробників у другому кварталі 2020 р., посиляючись на результати дослідження норвезької компанії Rystad Energy та Управління енергетичної інформації США. Визначаються мотиви, що спонукали російського президента В. Путіна висловитися на користь відновлення переговорів у форматі ОПЕК+. Розглядається потенційна роль США у вирішенні нафтової війни між Росією та Саудівською Аравією. Розкриваються основні поступки, на які керівництво РФ може піти в ході майбутніх переговорів. У висновку автор підкреслює, що для належного функціонування світового ринку нафти визначальними рисами є стабільність і передбачуваність, які з огляду на поширення коронавірусу у світі та перспективу продовження суперництва між нафтовими виробниками навряд чи будуть досягнуті у 2020 р.

Ключові слова: нафтова війна, ОПЕК+, нафтовий картель, видобуток нафти, коронавірус, РФ, Brent, Urals.

In the article the author analyses the peculiarities of cooperation between OPEC and non-OPEC oil producing countries, in particular, with the Russian Federation. The main focus is put on initiating of the oil price war between Russia and Saudi Arabia. It has been outlined an importance of the Declaration of Cooperation as fundamental document regulating the restriction of oil production on the world market between OPEC representatives and non-OPEC countries taking part in the agreement. The author describes objectives and main provisions of the Charter of Cooperation between oil producing countries. It has been identified the reasons that prompted Russia to refrain from further reducing oil production. At the same time, the study outlines methods of Riyadh's pressure on Russian as an oil competitor, which include a significant reduction in the price of oil, an increase in crude oil production and a battle for dominance of global oil market. The reasons for the declining global oil demand have been analyzed, among them the global economic crisis, spread of the COVID-19, and the existence of an excess supply of a crude oil in the global oil market. The author determines potential loss of oil producing countries provided that the average price level for crude oil is reduced. It is predicted the loss of oil producers in the second quarter of 2020, citing research findings from the Rystad Energy independent energy research company and the US Energy Information Administration. It has been identified main reasons due to which Russian President V. Putin decided to speak in favor of resuming OPEC+ negotiations. It is mentioned a potential role of the United States in resolving the oil price war between Russia and Saudi Arabia. The author reveals major concessions that the Russian leadership can make in the course of future negotiations. In conclusion, the author emphasizes that for the proper functioning of the world oil market it is important to build stable, predictable and equitable relations between oil producing countries, but given the spread of the coronavirus disease in the world and probability of continued rivalry between oil producers, are unlikely to be achieved in 2020.

Key words: oil price war, OPEC+, oil cartel, oil production, COVID-19, Russia, Brent, Urals.

Постановка проблеми. Відносини ОПЕК з РФ – одним із найбільших незалежних виробників нафти – історично склалися досить непросто. Зіткнення інтересів двох конкуруючих сторін ставало очевидним і особливо загострювалося у складні для ринку нафти періоди (зокрема, у 1998 р., 2002 р. та 2008–2009 рр.). Із метою налагодження діалогу РФ починаючи з 1998 р. стала періодично брати участь в конференціях ОПЕК як спостерігач, а також долучатись до різних спільних засідань експертів.

Організація країн-експортерів нафти виступає колективним монополістом, що контролює значну

частину нафтового ринку. Держави, що входять до її складу, володіють більшістю світових запасів нафти. З огляду на це ОПЕК є основним постачальником цього ресурсу на ринок та має змогу впливати на його ціну. Відомо, що за останні десятиліття саме ціни на нафту стали основним чинником впливу на економічний стан країн світу.

Події 2016 р. стали для ОПЕК визначальними з точки зору вироблення нових підходів до відносин нафтових експортерів. Боротьба за частку ринку і очікування природного відновлення балансу попиту і пропозиції в умовах зниження з 2014 р. цін на сировину великою мірою були

обмежені зростанням бюджетних дефіцитів учасників організації. При цьому істотних результатів така стратегія не принесла. На початку 2016 р. ціна на нафту марки Brent знизилася до 30 дол./бар., що спонукало Росію і ще декілька нафтовидобувних країн перейти до активного обговорення з ОПЕК спільних дій щодо усунення надлишку пропозиції на ринку і відновлення цін на сировину. Переговори між зацікавленими сторонами тривали майже рік та проводилися в кілька раундів із метою врахування усіх важливих моментів. У грудні 2016 р. відбулося підписання угоди про обмеження видобутку нафти між представниками ОПЕК і 11 нафтовидобувними країнами, що не входили до організації (Росія, Азербайджан, Казахстан, Мексика, Оман, Бахрейн, Бруней, Малайзія, Судан, Південний Судан та Екваторіальна Гвінея, що вступила незабаром до нафтового картелю).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема співпраці ОПЕК з іншими нафтовидобувними країнами досить нова, відповідно, станом на сьогодні в міжнародному науково-політичному дискурсі відсутні окремі комплексні дослідження цієї проблематики. Найбільш повно інформація, що стосується дослідження, висвітлена в аналітичних доповідях міжнародних науково-практичних центрів: Національному інституті стратегічних досліджень [10], Московському центрі Карнегі [11], аналітичному центрі при уряді РФ [5], МГИМО [3] та ін. Крім того, окремі положення роботи презентовані у провідних ЗМІ – американському The Wall Street Journal [8], британському BBC [7], російському журналі «Международная жизнь» [6] тощо.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Активними обговореннями аналітичних центрів та провідних ЗМІ підтверджується актуальність досліджуваної проблеми. У цьому контексті наслідки нафтової війни між Росією та Саудівською Аравією й поширення коронавірусу у світі, їхній вплив на світовий ринок нафтовидобування є недостатньо вивченими.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження причин виникнення, перебігу та основних мотивів, що спонукали керівництво РФ та Саудівської Аравії ініціювати нафтову цінову війну, аналіз позицій кожної зі сторін та визначення потенційних наслідків конфлікту в рамках ОПЕК+ для світового нафтового ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Історична «Декларація про співпрацю» 24 провідних світових виробників нафти підписана 10 грудня 2016 р. [1]. У міжнародно-політичному дискурсі новий формат співпраці сторін отримав назву «ОПЕК+».

Досягнення угоди про обмеження видобутку нафти стало для ОПЕК результатом багаторіч-

ної наполегливої праці та численних закликів нафтових виробників об'єднатися, щоб сформувавши спільний підхід до вирішення проблем у цій галузі. Лише за кілька днів після того, як на засіданні Секретаріату було погоджено скоротити виробництво нафти на 1,2 млн. барелів за добу, група країн на чолі з РФ у ході переговорів доповнила зобов'язання ОПЕК, погодившись додатково зменшити видобуток нафти в розмірі майже 600 тис. барелів [2].

У свою чергу, інформаційні агентства у своїх прогнозах оголосили про майбутнє зростання цін на нафту та газ, керуючись домовленістю, яка до цього часу востаннє мала місце ще на початку літа 2014 р. Дійсно, з 1 січня 2017 р., коли угода набула чинності, перші торги на нафтовому ринку закінчились зростанням цін на сировину приблизно на 3% від рівня закриття в попередньому році. Більше того, якщо на початку 2016 р. вартість 1 бареля нафти оцінювалася у 31,79 дол., то у 2017 р. вона становила понад 53 дол. Відтак домовленості в рамках ОПЕК+ сприяли тому, що міжнародні ціни на нафту в 2016 р. зросли приблизно на 45%, що стало найбільшим річним приростом після глобальної фінансової кризи 2009 р.

Виконання завдань щодо усунення надлишкової пропозиції та підтримки цін на ринку нафти для ОПЕК+ протягом перших двох років не складало великих труднощів. Однак разом із тим поява ринкових (зростання видобутку нафти іншими виробниками, уповільнення попиту) і політичних (санкції США щодо Ірану і Венесуели) факторів, що впливають на нафтовий ринок, вимагали від учасників угоди чималих зусиль під час вироблення узгодженої політики й виконання досягнутих домовленостей. Росія за таких умов змогла зайняти вигідну позицію, істотно збільшивши у другій половині 2018 р. видобуток нафти після спільного рішення ОПЕК+ щодо поповнення нафтового ринку більшою кількістю сировини через запровадження санкцій проти видобутку нафти в Ірані та Венесуелі. Зокрема, в жовтні 2018 р. РФ встановила історичний рекорд за обсягом видобутку нафти і газового конденсату – 11,41 млн. барелів за добу [3]. Для порівняння, в Саудівській Аравії, яка входить до ОПЕК та є світовим лідером у цій галузі, за ідентичний місяць середній показник обсягів видобутку тримався на рівні 10,8-10,9 млн. барелів [4].

Подальша взаємодія ОПЕК+ супроводжувалась підписанням Хартії співпраці країн у ході зустрічі міністрів у Відні 2 липня 2019 р. Шляхом підписання відповідного документа 24 учасники засідання закріпили за об'єднанням нафтових експортерів, які протягом попередніх 2,5 років координували свої дії для стабілізації нафтового ринку, офіційний статус на безстроковий період. Підписання Хартії співпраці свідчило про визнання

сторонами доцільності кооперації країн ОПЕК+, а також готовності до подальшої координації зусиль у межах цього процесу [5, с. 17].

З юридичної точки зору Хартія носить виключно декларативний характер. У принципах співпраці відзначено добровільне виконання зобов'язань, що не виступає джерелом прав і обов'язків для її учасників. При цьому цілі створення Хартії сформульовані більш широко і узагальнено, порівнюючи із Статутом ОПЕК, де, зокрема, визначено необхідність дотримання інтересів учасників організації, зниження коливань цін на ринку, забезпечення доходів країн-виробників нафти та ін. Хартія підкреслює важливість діалогу між країнами-підписантами з метою зміцнення стабільності нафтового ринку, співпраці в технологічній та інших сферах. Серед інших цілей варто виділити взаємодію з оцінки стану нафтового ринку; діалог між різними представниками енергетичного сектора; підтримку енергетичної політики країн, що передбачає довгострокове використання нафти; сприяння поліпшенню екологічної репутації нафти; вдосконалення стратегій і технологій з метою розвитку нафтової галузі. Крім того, документ чітко розділяє учасників ОПЕК та інших країн і фактично описує існуючий формат взаємодії ОПЕК+ [6].

Угода про добровільне зниження видобутку нафти, яку уклали нафтовидобувні країни на засіданні 10 грудня 2016 р., неодноразово переглядалася в ході періодичних зустрічей сторін. Одна з останніх домовленостей передбачала скорочення видобутку до кінця 2019 р. на 1,2 млн. барелів на добу від рівня жовтня 2018 р. Пізніше, на початку першого кварталу 2020 р. коаліція винесла на розгляд необхідність скоротити видобуток ще на 0,5 млн. барелів на добу.

Чергове засідання у форматі ОПЕК+ не принесло очікуваних результатів. Так, 6 березня 2020 р. нафтові міністри ОПЕК, а також країни, які не входять до складу картеля, зокрема Азербайджан, Казахстан та Росія, не змогли дійти домовленостей щодо умов угоди із скорочення видобутку нафти. У ході переговорів Росія не погодилась на пропозицію додатково скоротити видобуток через падіння попиту, викликаного поширенням пандемії корона вірусу, та падіння світової економіки, й запропонувала продовжити угоду на наявних умовах ще на один квартал. Крім того, РФ побоювалась, що скорочення виробництва нафти в рамках ОПЕК+ призведе до втрати ринку через збільшення сланцевого видобутку США. Протилежну позицію зайняла група країн з де-факто лідером ОПЕК – Саудівською Аравією – продовжити чинну угоду, що передбачала скорочення загального видобутку в розмірі 2,1 млн. барелів на добу (з яких 300 тис. припадає на РФ). ОПЕК вирішила запровадити відповідні обмеження у зв'язку з еко-

номічними наслідками COVID-19 у світі, внаслідок чого в Китаї тимчасово зупинилося виробництво і скоротився попит на сировину [7].

Таким чином, після п'ятигодинних переговорів на зустрічі ОПЕК+ міністр енергетики РФ А. Новак заявив, що держава не буде додатково скорочувати видобуток. Зокрема, представник Росії зазначив: «Ми підписали спільний документ про те, що будемо продовжувати працювати, взаємодіяти у рамках Хартії». По суті, це означає, що угода ОПЕК+, яка регламентує обсяги видобутку країн-учасниць, була розірвана. У відповідь на відмову Москви представники ОПЕК відмовилися продовжувати навіть чинні обмеження. Відповідно, результати невдалих переговорів 6 березня 2020 р. призвели до того, що виробники нафти дистанціювались від положень Декларації про співпрацю і тепер не пов'язані жодними угодами та можуть добувати стільки, скільки дозволяють їхні робочі потужності. Після оприлюднення результатів зустрічі ціни на нафту знизилися на 10%.

Вже 7 березня Саудівська Аравія як найбільш впливова країна ОПЕК почала цінову війну проти РФ – Ер-Ріяд вирішив продавати свою нафту з максимальними за 20 років знижками. За повідомленням американського тижневика Wall Street Journal, використовуючи цю стратегію, Королівство хоче відібрати в Росії частину її ринку збуту. У підсумку на торгах 8 березня ціни на нафту обвалилися ще на 20% [8].

Саудівська влада також оголосила про плани збільшити на третину видобуток нафти (з 9,7 до 12 млн. барелів на добу) та в 1,5 рази наростити експорт (до 10 млн. барелів), а також запровадила додаткові знижки на нафту власного видобутку в розмірі 6 доларів для країн Азії, 7 доларів для США та 8 доларів для ринку Європи, де саудівська нафта конкурує з російською нафтою марки Urals.

Відомо, що собівартість саудівської нафти суттєво нижче російської і складає 17 доларів за барель за новими проектами і 10 доларів для підтримки чинних. Російській нафтовидобувній промисловості потрібна ціна 25 доларів за барель, щоб підтримувати наявний видобуток, та в межах 43-45 доларів за барель для започаткування нових проектів. У цій ситуації російська влада розраховує на опосередковану підтримку Сполучених Штатів Америки, оскільки від низьких цін на нафту страждають і сланцеві компанії США, які вже звернулись до адміністрації Д. Трампа із проханням про допомогу. Падіння світової ціни на нафту нижче 25 доларів суттєво впливає на американські нафтодобувні компанії, оскільки собівартість виробництва сланцевої нафти складає біля 22-25 доларів за один барель, а подальше зниження ціни робить її видобування економічно не вигідним. За неофіційною інформацією, адміністрація Д. Трампа також допускає можливість укладення

нової угоди на кшталт ОПЕК+ за участю США та в обхід Росії. Це фактично означатиме, що на нафтовому ринку утвориться новий глобальний нафтовий картель без залучення одного із ключових виробників нафти – Російської Федерації [9].

У випадку постійного падіння попиту через скорочення ділової активності, запровадження масових обмежень на авіап перевезення та зупинку промислового виробництва в США і Європі, Саудівська Аравія почала продавати власну нафту сорту Arab Light в Європі за ціною на 10 доларів дешевше марки Brent. У зв'язку із цим, за оцінкою аналітиків, щоденний надлишок нафти на ринку досягає близько 10 мільйонів барелів на добу. За ціною російської нафти в межах 20 доларів за барель економіка РФ щомісяця втрачає біля 6 млрд. доларів (від базової ціни 42,4 долара). Міністерство фінансів РФ у своєму прогнозі заявило, що за підсумками року через скорочення попиту російський бюджет не отримає 3 трильйони рублів нафтогазових доходів. Згідно з бюджетним прогнозом російського Мінфіну, за умови, якщо ціна на нафту коливатиметься у межах 20 доларів за барель, втрати бюджету РФ складуть 3,4% ВВП на рік. У такому випадку економіка країни зможе протриматися за рахунок Фонду національного добробуту, який складає 10,5% ВВП, але не більше 3 років [10].

За словами президента енергетичної консалтингової компанії Transversal Consulting Е. Уалда, розбіжності в ОПЕК+ накопичувалися вже давно. Споживча криза, спровокована спалахом коронавірусу, лише загострила протиріччя між сторонами, після чого ці розбіжності стали очевидними. Відповідно, зрив переговорів у рамках ОПЕК+ рівноцінно лежить як на РФ, так і на Саудівській Аравії [7].

За інформацією експертів американського фінансового холдингу JP Morgan, спалах COVID-19 у Китаї спричинив зниження світового попиту на сировину більш ніж на 4 млн. барелів на добу. Більше того, аналітики припускають, що подальша ситуація на ринку нафти загостриться ще більше, коли вірус і скорочення попиту повною мірою торкнуться США і Європи, на які припадає по 20 і 15 млн. барелів на добу відповідно. У свою чергу, старший аналітик російського інвестиційного банку «БКС Прем'єр» С. Суверов висловлює думку, що скоординовані дії країн ОПЕК та ОПЕК+ не можуть значно вплинути на фундаментальні фактори, такі як світовий економічний цикл, зростання найбільших економік світу, епідемії і запровадження санкцій проти видобувних країн [9].

Із точки зору аналізу ситуації нафтового ринку розрив угоди ОПЕК+ відбувся в найбільш невдалий для цього період. Ще до моменту історичної зустрічі 6 березня у світі поширювалася паніка через спалах пандемії і сповільнення економічного

зростання. Незважаючи на те, що в Китаї ситуація з COVID-19 покращується (в Ухані закрили більшу частину тимчасових госпіталів), вірус швидкими темпами поширюється до інших країн. Так, масові спалахи зафіксовані в Європі (найбільше в Італії, Іспанії, Франції та Німеччині), у США, Азії, незрозуміла ситуація на Близькому Сході. Кількість інфікованих в Ірані зростає. У Саудівській Аравії кількість уражених коронавірусом перевищила 2 тис. осіб, влада закрила навчальні заклади і заборонила приїжджати туристам, на в'їзд закриваються Мекка і Медина – міста, в яких розташовані головні мусульманські святині.

Таким чином, вже з 1 квітня країни ОПЕК+ не обмежені у квотах щодо видобутку нафти та протягом 2020 р. щодня випускатимуть на ринок додатково по 3,4 млн. барелів сирової нафти. Частка РФ у цьому обсязі складе приблизно 300 тисяч барелів на добу (це можна порівняти з сумарним видобутком нафти в усій Європі). Однак варто також і враховувати той факт, що видобуток нафти нарощують й інші країни. Норвезька компанія Rystad Energy прогнозує, що загальний обсяг видобутку нафти і конденсату за межами ОПЕК+ виросте у 2020 р. на 2,26 млн. барелів на добу. Основний приріст очікується в США, Гайані, Норвегії, Бразилії та Канаді. Зважаючи на це, якщо сторони не будуть скорочувати видобуток та продовжать боротися за частку ринку, в 2020 р. світовий видобуток може зрости більш ніж на 6 млн. барелів [11].

Аналіз ринку показує, що сьогодні спостерігається профіцит легкої нафти, яку видобувають практично всі члени ОПЕК, а також найбільші нафтові експортери, серед яких – США, Норвегія, Бразилія і Мексика. Після того, як американські санкції перекрили доступ на ринок важкої, сірчистої нафти з Ірану і Венесуели, Росія залишилася фактично єдиною країною, що постачає подібне паливо. Із позиції РФ, вихід з угоди ОПЕК+ може пояснюватися бажанням отримувати очікувані в країні результати. Нафтова війна між країнами існує з огляду на поточну слабкість фінансових ринків, за якої останнє слово залишається за тим, хто запропонує кращу ціну.

За низької ціни у другому кварталі 2020 р. першими постраждають сланцеві компанії та нові, у першу чергу морські проекти за межами ОПЕК+, незважаючи на їх технічні прориви і зниження витрат на видобування. Особливо гостро падіння цін на нафту позначиться на країнах-експортерах. Хоча середня собівартість видобутку в більшості невисока, для них важливі нафтові доходи. У їхньому випадку оптимальну ціну розраховують виходячи з беззбитковості не добування, а державного бюджету.

Так, бюджети окремих країн-експортерів не витримають цін навіть на рівні 45 дол. за барель. До прикладу, в бюджеті РФ на 2020 р. передбачено

реалізацію нафти сорту Urals за ціною 42,4 долари за барель. Зазвичай Urals торгується зі знижкою 2-7 доларів до ціни Brent. Іншими словами, прийнятна ціна Brent для російського бюджету становить 45-50 доларів за барель.

У таких умовах важко передбачити оцінку попиту на нафту, однак більшість все ж таки притримується ідеї щодо його поступового зростання. Управління енергетичної інформації США (EIA) очікує, що світовий попит на рідке паливо в 2020 р. складе в середньому 101,7 млн. барелів на добу, що на 1 млн. більше, ніж в 2019 р., але на 378 тис. менше колишніх прогнозів [8].

Нарешті, не варто забувати і про те, що нафтовий ринок – це не тільки держави, які отримують ресурсну ренту в бюджет, але ще бізнес економічно-розвинутих держав. Акції нафтових компаній вже почали падати: цінні папери Китайської національної шельфової нафтової корпорації (CNOOC) впали більш ніж на 20%, акції Saudi Aramco торгувалися нижче IPO, акції британської BP впали більш ніж на 15%. Впали акції і російських нафтових компаній: «Роснефти» – на 22,5%, «Газпрому» – на 15,4%, «Новатека» – на 11,1%, «Лукойлу» – на 17,3%, «Татнефти» – на 19% [11].

Якщо ціни на сировину надовго затримуються на низькому рівні, то варто очікувати зниження інвестицій в галузь нафтовидобування. Перспектива недоінвестування, що ставала новим викликом після падіння цін в 2014 р., може знову стати реальною.

Цілком очевидно, що низькі ціни вигідні для споживачів, однак вони не сприяють ні підвищенню енергоефективності, ні міжпаливної конкуренції. Нафтова війна матиме негативний вплив і на життєво-важливі для суспільства галузі – до прикладу, екологічні плани можуть бути тимчасово відкладені, оскільки саме високі ціни і залежність від постачальників вуглеводнів – один із головних стимулюючих факторів для пошуку альтернативних джерел енергії та енергозбереження. Особливо актуальною така тенденція стає в умовах уповільнення світової економіки. Зупинити суперництво між державами та знецінення нафти на світовому ринку сьогодні можливо хіба що новими квотами або миттєвим порятунком світу від епідемії.

Ситуація на нафтовому ринку продовжує оновлюватись, зокрема, переломним моментом у нафтовій війні стали торги 30 березня, коли через зниження попиту ціни опустились до 18-річного мінімуму – барель марки Brent досяг 23 доларів – найнижчого рівня з листопада 2002 р., а WTI – нижче 20 доларів. На різке знецінення нафти зреагував президент РФ В. Путін, заявивши, що зниження обсягів видобутку нафти повинно від-

буватися у партнерських відносинах, і що Росія готова до домовленостей. Глава Кремля додав, що скорочувати видобуток необхідно від рівня, який склався на світовому ринку до початку кризи. РФ не прагне до встановлення високих цін на нафту, вона лише намагається уникнути «занадто низьких» розцінок. Комфортними для РФ В. Путін назвав ціну близько 42 доларів за барель, оскільки саме ця сума закладена у державному бюджеті країни [12].

На запланований на 9 квітня саміт ОПЕК+ найбільше надій покладає Росія. Москва заявляє, що разом з Ер-Ріядом вони «дуже близькі до угоди». У Кремлі пропонують сукупно знизити видобування на 10 млн. барелів на добу і залучити до переговорів країни-експортери, які раніше не брали участь в угоді ОПЕК+. У першу чергу, йдеться про США. Економісти сумніваються, що учасникам і союзникам нафтового картелю вдасться переконати Вашингтон. «Для США в ситуації, що склалася, більш прийнятно загрозувати санкціями або, навпаки, знімати обмеження», – вважають вони. І навіть якщо сторони домовляться про скорочення видобутку – це ніяк не вирішить проблему колосально низького попиту на сировину на тлі пандемії коронавірусу і карантинних заходів, зауважують аналітики [13]. Зважаючи на всеохоплюючий характер та особливу зацікавленість усіх без винятку нафтових експортерів, міжнародна спільнота в очікуванні переговорів, які за певних обставин можуть покласти край нафтовому протистоянню супердержав та у перспективі відновити баланс на світовому ринку нафти.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Підсумовуючи, варто зазначити, що для забезпечення довгострокового економічного розвитку й задоволення інтересів усіх членів міжнародного співтовариства реальному ринку не потрібні ні високі, ні низькі ціни на нафту. Ринку потрібна стабільність і передбачуваність, яка з огляду на поширення коронавірусу у світі та перспективу продовження суперництва між нафтовими виробниками навряд чи буде досягнута у 2020 р. Для відновлення економіки та попиту потрібен час, тоді як світова пандемія виступає зараз головним джерелом невизначеності. РФ та Саудівська Аравія сьогодні дають зрозуміти, що не виключають укладення нової угоди про скорочення видобутку нафти, але тільки за умови приєднання до домовленості більшої кількості країн. Як очікується, першою країною, що може вступити до нафтового картелю, сторони розглядають США. Однак Вашингтон досі давав зрозуміти, що така ймовірність навіть не розглядається.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Declaration of Cooperation OPEC and non-OPEC. *Organization of the Petroleum Exporting Countries*. 2016. 09 березня. URL: https://www.opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/Declaration%20of%20Cooperation.pdf.
2. OPEC makes history in Vienna. *Organization of the Petroleum Exporting Countries*. 2016. 04 березня. URL: https://www.opec.org/opec_web/en/press_room/4052.htm.
3. Г. Игбал Адиль Оглы. Россия и ОПЕК+: условия нового соглашения. *Портал МГИМО*. 2019. 19 березня. URL: <https://mgimo.ru/about/news/experts/rossiya-i-opek-usloviya-novogo-soglasheniya/>.
4. Саудівська Аравія побила добовий рекорд видобутку нафти. *Mind.ua*. 2018. 09 березня. URL: <https://mind.ua/news/20190994-sauidvska-araviya-pobila-dobovij-rekord-vidobutku-nafti>.
5. ОПЕК и ОПЕК+: балансировка мирового рынка нефти. *Аналитический центр при Правительстве Российской Федерации*. 2019. №75. С. 14-18.
6. Искендеров П. Россия + ОПЕК: новый альянс? *Международная жизнь*. 2019. 12 березня. URL: <https://interaffairs.ru/news/show/21680>.
7. Мир без ОПЕК+. Что будет с ценами на нефть и рублем? *BBC*. 25 березня. URL: <https://www.bbc.com/russian/features-51823458>.
8. Faucon B., Said S., Hodari D. Saudis Plan to Increase Oil Production Capacity in Price War with Russia. *The Wall Street Journal*. 2020. 29 березня. URL: <https://www.wsj.com/articles/saudi-arabia-to-boost-oil-output-even-further-11583911022>.
9. Якино И. ОПЕК минус. Чем грозит выход России из сделки с картелем? *ФедералПресс*. 19 березня. URL: <https://fedpress.ru/article/2449070>.
10. Щодо ситуації на глобальному нафтовому ринку. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2020. 02 квітня. С. 1-4. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-03/opec-23-03-2.pdf>
11. Грушевенко Е. Война в ОПЕК+. Что ждет рынок нефти и мировую экономику после обвала. *Московский центр Карнеги*. 22 березня. URL: <https://carnegie.ru/commentary/81244/>.
12. Путин заявил, что Россия готова сократить добычу нефти вместе с США и странами ОПЕК+. *Страна.ua*. 2020. 07 квітня. URL: <https://strana.ua/news/259211-rossija-hotova-sokratit-dobychu-nefti-vmeste-s-ssha-i-stranami-opek-putin.html>.
13. Соловьева О. Рынки не верят в новую сделку ОПЕК+. *Независимая газета*. 2020. 06 квітня. URL: http://www.ng.ru/economics/2020-04-06/1_7836_opec.html.